

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2005-2006

19 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID
EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de zoneringsplannen voor de waterzuivering

1

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de zoneringsplannen voor de waterzuivering

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de gemeenten hebben een voorstel van zoneringsplannen gekregen. De opmaak van die plannen voor de waterzuivering werd in 2001 toegewezen aan de NV Aquafin. Toenmalig minister van Leefmilieu Dua zou de kadasterplannen niet op tijd aan Aquafin gegeven hebben, daardoor vorderde de planning niet naar wens.

Vijf jaar na de opdracht worden de plannen nu voorgelegd aan de gemeenten, die verbeteringen kunnen aanbrengen en keuzes moeten maken. Zij moeten aan de hand van financiële en andere criteria bepalen voor welk type afvoer en behandeling van afvalwater ze kiezen. Daarna gaat het plan in openbaar onderzoek, waarbij de burgers, maar ook omliggende gemeenten en bekkenbesturen worden betrokken.

Na deze omslachtige procedure volgt de uiteindelijke goedkeuring van de plannen, die echter – volgens het tijdschrift Verreikijker van december 2005, een uitgave van de VMM – maar zes jaar zouden gelden. Ik citeer uit het artikel ‘Zuivere zones. Nieuwe afbakening biedt meer rechtszekerheid.’. Daarin zegt mevrouw Barrez: ‘Uiteindelijk is het de bedoeling om tot definitieve plannen te komen die tot zes jaar meegaan.’

We hebben nu een atlas van de woonuitbreidingsgebieden. Ik kan me niet voorstellen dat het gemeentebestuur daar geen rekening mee houdt en dat de plannen slechts zes jaar gelden.

Is het zo dat de gemeenten om de zes jaar hun plannen moeten herzien? Dat lijkt me helemaal niet logisch. Moet de hele inspraakprocedure dan worden herhaald over de gehele planning of enkel over de wijzigingen? Moet het plan – ook ongewijzigd – na zes jaar worden herbevestigd? De gemeentebesturen hebben behoefte aan duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, de heer Matthijs heeft terecht verwezen naar het besluit dat principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 oktober 2005. Kunt u daarover een stand van zaken geven?

In mijn gemeente kwam de VMM vorige week het voorontwerp voorstellen. Het gemeentelijke beleid onderging heel wat wijzigingen tegenover vijf jaar geleden. Het is nu het moment om opmerkingen te maken. Hoe gaat de VMM om met dergelijke opmerkingen? Hebt u daar zicht op? Als de gemeenten op termijn geen subsidies meer krijgen voor de uitvoering van rioleringsprojecten die niet conform het goedgekeurde zoneringsplan zijn, dan lijkt het me toch wel van belang dat met die opmerkingen in sterke mate rekening wordt gehouden.

De heer Patrick Lachaert: Ik wil me daarbij aansluiten als ex-schepen van Openbare Werken. Er werden in de vorige legislatuur tien steden en gemeenten aangeduid als pilootproject. Mijn gemeente was er daar één van. Die steden en gemeenten hebben samen met de VMM een procedure opgesteld. Daarbij is ten volle rekening gehouden met de opmerkingen van de gemeenten. Vooral de VMM, Aquafin in minder mate, verkeerde zelf in een embryonale fase wat de opmaak van die plannen betrof, zodat ze niet alles kon opvolgen. Ze heeft zelf heel veel geleerd van de bezoeken aan die tien steden en gemeenten. Over de afgelopen twee jaar kan ik niet meer meepraten, maar voor de VMM gold toen één groot probleem: ze beschikte over te weinig gegevens om de plannen op een aanvaardbare manier te kunnen motiveren. Dat geldt vooral voor de zones lichtgroen en geel die nooit riolering zullen krijgen of waarover nog een beslissing moet worden genomen.

In mijn gemeente hadden we de ervaring dat de opmaak van een hydronautplan op lokaal niveau essentieel is. De VMM of Aquafin hebben zelf geen gedetailleerde hydronautplannen op niveau vier. Aquafin beschikt wel over algemene plannen op niveau 1.

We hebben ook vastgesteld dat de gemeente een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan nodig heeft om te kunnen bepalen wat ze waar gaat doen. Vooral

voor ambachtelijke zones en woongebieden is dat van groot belang.

We hebben die opmerkingen gemaakt. Intussen zijn de voorstellen teruggekomen. Er is wel degelijk rekening gehouden met onze vragen en opmerkingen. Die procedure loopt. Ik heb daar één bedenking bij. Een gemeente zonder hydronautstudie en zonder gemeentelijk ruimtelijk structuurplan kan enkel lukraak rioleringsplannen maken.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: De discussie over de zoneringsplannen moet worden uitgebreid tot de discussie over de uitvoeringsplannen. We hebben bij amendement op het programmadecreet de decretale basis geschapen voor de zonerings- en uitvoeringsplannen. De zoneringsplannen zullen bepalen waar gerioleerd moet worden en waar burgers eventueel zelf een individuele afvalwaterbehandelingsinstallatie moeten plaatsen bij nieuw- of vernieuwbouw. Die uitvoeringsplannen zullen ook opleggen hoe en wanneer gerioleerd moet worden. Het is inderdaad zo dat we de gemeenten momenteel alleen kunnen stimuleren door middel van de subsidies uit het RIO-besluit. Gemeenten kunnen gestimuleerd worden om het regenwater van het vuil water af te koppelen via gescheiden rioleringen met vuilwaterbuissystemen waarbij het regenwater in het natuurlijk grachtenstelsel terechtkomt. Het gaat enkel over positieve stimulansen: we hebben enkel een wortel, geen stok.

Met die uitvoeringsplannen, waarvoor we een decretale basis hebben gecreëerd, is het ook mogelijk om de gemeenten te verplichten om op een bepaalde manier te rioleren en om binnen een bepaalde timing invulling te geven aan het rioleringsnetwerk binnen de verschillende zuiveringszones.

Mijnheer de minister, ik wil erop aandringen dat niet alleen snel werk wordt gemaakt van een uitvoeringsbesluit inzake de zoneringsplannen, maar ook van een uitvoeringsbesluit inzake de uitvoeringsplannen, want die bieden de enige manier om te zorgen voor een verbetering van de efficiëntie van ons zuiveringsstelsel, voor de afbouw van de massale toevoer van regenwater in onze waterzuiveringsinstallaties en voor een goedkoper systeem om betere milieuresultaten te halen.

Wat is de stand van zaken van het uitvoeringsbesluit? De kritiek van de Raad van State luidde dat er geen

decretale basis voor was. We hebben die vanuit het parlement gecreëerd. Moet het besluit nu worden herschreven zodat wordt verwezen naar de decretale basis? Is dat ondertussen al gebeurd? Is er al een nieuw advies van de Raad van State? Ik zou graag de juridische stand van zaken in dit dossier kennen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het verheugt me dat deze vraag wordt gesteld. De heer Martens merkte op dat we toch heel wat doen, ook inzake het afkoppelen van het regenwater. Sommige organisaties daarentegen werden mogelijks onvolledig ingelicht, want ze menen dat we geen initiatieven nemen.

Mijnheer Martens, het is altijd interessant om eerst een wortel te hanteren en pas daarna een stok. Ik ben er nogal een voorstander van om eerst te stimuleren en pas daarna te bestraffen. In het verleden werd die volgorde nogal eens omgedraaid. Er zijn heel wat projecten om gemeenten te stimuleren en gelukkig zijn er ook heel wat gemeenten die op onze voorstellen ingaan. Ik wil ze daarvoor van op deze plek van harte feliciteren. Stimuleren is heel belangrijk, maar we zullen bekijken of het op een bepaald moment ook nodig is om te sanctioneren.

Mevrouw Crevits, mijnheer Martens, wat betreft het uitvoeringsbesluit heeft de Raad van State ons inderdaad teruggestoten – al is dat misschien een slechte woordkeuze. Het besluit werd aangepast en bevindt zich nu terug bij de Raad van State. Dankzij uw parlementaire inbreng is er nu geen discussie meer over de decretale basis. Ik kijk samen met u uit naar het nieuwe advies, maar ik ga ervan uit dat het niet anders dan positief kan zijn.

Mevrouw Crevits, ik zal uw opmerkingen bekijken, maar ik ga ervan uit dat een organisatie zoals de VMM de opmerkingen van de gemeenten altijd au sérieux neemt. Ik meen dat u zich geen zorgen hoeft te maken. Ik geloof niet dat er geen rekening mee werd gehouden, maar misschien werd er onvoldoende rekening mee gehouden. Ik zal alles natrekken en benadrukken dat de vraag hier werd gesteld.

Mijnheer Matthijs, het zou natuurlijk heel ernstig zijn, zeker omwille van de administratieve last indien we om de 6 jaar de lange procedure moeten herhalen. In uw vraag merkte u terecht op dat alles nu vastligt. Het is heel verstandig dat in de mogelijkheid werd

voorzien om na 6 jaar wijzigingen aan te brengen. Concreet betekent dat dat als een gemeente geen wijzigingen wenst aan te brengen, alles gewoon ongewijzigd doorloopt. De plannen kunnen een hele tijd meegaan. Bij nieuwe ontwikkelingen, het aansnijden van nieuwe woongebieden en dergelijke, is het belangrijk dat er wijzigingen kunnen worden aangebracht. Dat kan dus om de 6 jaar. Daarvoor is niet opnieuw de uitgebreide, diepgaande procedure nodig. De aanpassing kan op een vrij eenvoudige wijze gebeuren.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, ook ik ben van mening dat we eerst moeten stimuleren en pas daarna moeten bestraffen, maar we zijn al 10 jaar bezig met stimuleren. (*Opmerkingen van minister Kris Peeters*)

Een van uw illustere voorgangers, de heer Kelchtermans, is destijds begonnen met de RIO-besluiten en het subsidiëren van de gemeentelijke rioleringen. Dat heeft er niet toe geleid dat de waterkwaliteit serieus is verbeterd. We zitten nog altijd maar aan een zuiveringsgraad die lager ligt dan in een land als Polen. Gelet op de miljarden die naar Aquafin zijn gegaan, is dat een erg ondermaats resultaat.

Bepaalde organisaties hebben het wat dat betreft wel bij het rechte eind. Na tien jaar van stimuleren is de tijd gekomen om op een andere manier te stimuleren, niet alleen met de wortel, maar ook met de stok. Het is geen kwestie van sanctioneren maar van handhaven. We moeten gemeenten kunnen verplichten om rioleringstaken op zich te nemen.

Het parlement heeft dit ter harte genomen en via een amendement op het programmadecreet ingevoerd. Net zoals met de watertoets is 'the proof of the pudding in the eating'. Het komt erop aan die mooie principes uit te voeren. De bal ligt in uw kamp, mijnheer de minister. Het is aan u om uitvoering te geven aan die decretale bepalingen die het parlement heeft goedgekeurd. Pas dan zullen we op het terrein resultaat kunnen zien.

De schaarse goede voorbeelden niet te na gesproken, zit er veel te veel regenwater in onze riolering. Vooral in het buitengebied blijven de zogenaamde vuilwaterbuissystemen of 2DWA-stelsels, eerder uitzondering dan regel. Veel zal afhangen van de uitvoeringsplannen. Voor mij is het geen vorm van sanctionering om

de gemeenten publieke decretale taken op te leggen in het kader van de nutsvoorzieningen. Als ze die niet nakomen, treedt de fase van de sanctionering in. Nogmaals, we zitten met veel ongeduld te wachten op de uitvoeringsbesluiten betreffende de zoneringsplannen en uitvoeringsplannen die de gemeenten moeten opleggen hoe en wanneer gerioleerd moet worden.

De heer Patrick Lachaert: Het is niet de schuld van de vorige ministers van Leefmilieu dat de opmaak van de zoneringsplannen zo lang heeft geduurd. Iedereen had veel tijd nodig om de plannen uit werken. Ik heb die discussies in mijn gemeente meegemaakt. We zijn drie à vier jaar geleden van nul vertrokken om een model van zoneringsplan te maken. Zoiets heeft tijd nodig. We kunnen daar niemand de schuld van geven. In het verleden hadden we daar geen aandacht voor. Dat is de realiteit.

Mijnheer Martens, u geeft een zeer theoretische benadering. Als u een jaar schepen van Openbare Werken zou zijn, zou u anders praten. Van de 308 Vlaamse steden- en gemeentebesturen liggen er weinig wakker van de riolering. Men begint zich pas zorgen te maken bij overstromingen. De gemeenten zonder overstromingen maken zich geen zorgen en vinden deze investeringen niet nodig. Wat onder de grond zit, is het laatste van hun prioriteiten.

De gemeente heeft een bevoegdheid tot 2000 IE. De riolering is een gemeentelijke taak en geen gewestelijke. Als de waterkwaliteit niet snel genoeg verbetert, is dat in hoofdorde een uitdaging voor de gemeenten, en voor niemand anders. De gemeenten moeten worden geïnciteerd en geholpen. Dat heeft te maken met beleidsprioriteiten, met geld en met kennis.

Men kan pas beginnen met een uitvoeringsplan als men een concept heeft. Dat is de grote fout van het verleden. Men ging veel te pragmatisch te werk. Als een straatweg hersteld moest worden, werd de eventuele riolering mee onder handen genomen. Dat is niet de goede manier van werken. Men moet eerst een heel gebied bestuderen en bepalen wat daar moet gebeuren. Dan kan men straat per straat aanpakken. De toestand van de weg heeft daar niets mee te maken. In mijn gemeente had de vorige coalitie bijvoorbeeld boven aan een berg een nieuwe straat met riolering gepland voor 100 miljoen. Ik heb gevraagd die werken te schrappen. Als de hoger gelegen straat op die manier zou aangelegd geweest zijn, zou men onder aan de berg met overstromingen zitten.

Eerst het concept en dan de uitvoering en geen vogelpik. We hebben daar in de vorige legislatuur veel over gediscussieerd, nu moet het gebeuren.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer Martens, we moeten niet naar het verleden blijven kijken. De toekomst is belangrijk. Er wordt veel gesproken over de nutteloze miljarden die naar Aquafin gaan. Maar de VMM – en de administrateur-generaal schrijft het in zijn voorwoord van het tijdschrift – is verantwoordelijk voor de planning en het toezicht op de bouw van rioeringen en waterzuiveringsinstallaties.

Minister Kris Peeters: Ik heb hier nog één zaak aan toe te voegen. Mijnheer Martens, meten is weten. Wij meten heel veel, en dat is zeer goed. De vergelijking met Polen kunt u niet hard maken. Ik zou er niet durven van uitgaan dat de waterkwaliteit in Polen beter is dan in Vlaanderen indien men daar op dezelfde manier zou meten. Dergelijke vergelijkingen moeten met enige voorzichtigheid worden geuit.

De heer Patrick Lachaert: U moet ook stedelijke gebieden met stedelijke gebieden vergelijken. De Franse waterkwaliteit is veel slechter dan de Vlaamse, maar in het nationaal park van de Cévennes zal het water properder zijn dan hier.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
